

אלו קדשים

פרק שלישי

תמורה

יט ע"א

אבל ו**לד** תמורת **אשם** אין שם עולה על אמו – הקדש ראשון, שכולן זאו מכמו – לאשם הופרש, ולאשם הקריבו, ולא היה עולה הוא ולא דמיו, לשון ירושלמי. ולריש שמעתין מהדר, וכליל לאשים דברי הכל? צממיה. כלומר, אמאי לא פליגי רבנן צולדי תמורה כמו צולדי עולה. ורבי אליעזר היא –

אָבֵל גְּבִי תַמּוּרַת וְלֹד אָשָׁם, דְּלִיפָא שְׁם עוֹלָה עַל אָמוּ – מוֹדֵי רַבִּי אֶלְיעֶזֶר דְּבַדְמִיּוּ – אֵין, הוּא עֶצְמוּ – לֹא קָרַב. אִיתִיבִיהּ אַבְיִי: וְכִי בְעֵי רַבִּי אֶלְיעֶזֶר שְׁם עוֹלָה עַל אָמוּ? וְהָא תַנָּא, הַמְפָרִישׁ נִקְבָהּ לְפִסְחוֹ – יַרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב, וְתַמְכַר וְיָבִיא בְדַמְיָהּ פֶּסַח. יִלְדָה – יַרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב, וְיַמְכַר, וְיָבִיא בְדַמְיּוּ פֶּסַח. נִשְׁתַּיִרָה אַחַר הַפֶּסַח – תַּרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב, וְיָבִיא בְדַמְיָהּ שְׁלָמִים. יִלְדָה – יַרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב, וְיַמְכַר, הוּא עֶצְמוּ יִקְרַב בְּשְׁלָמִים. וְהָא הֵכָא, דְּלִיפָא שְׁם שְׁלָמִים עַל אָמוּ, וְאָמַר רַבִּי אֶלְיעֶזֶר יִקְרַב שְׁלָמִים! אָמַר לִיהּ: רַבִּי אֶלְעֶזֶר אַחַר הַפֶּסַח קָא אָמַרְתָּ? שְׁאֲנִי אַחַר הַפֶּסַח – יְדַמּוּתַר פֶּסַח גּוֹפִיָה קָרַב שְׁלָמִים. אֵי הָכִי, נִיפְלוֹג נְמִי בְרִישָׁא!

שלמים – ואף על גז דליכא שם שלמים על אמו, דהא לשם פסח אקדשה. שאני אחר הפסח דמותר הפסח – כגון אס הפריש פסח ונתכפר זאחר, וניתותר זה – קרב שלמים. הילכך הן דניתותרה לאחר הפסח – שם שלמים עלה, ואזיל ליה שם פסח מינה וחילי עליה שם שלמים. אלא שאינה יכולה ליקרב נקבה, הואיל ומכח פסח אתא. אי הכי – דטעמייה דרבי אליעזר משום דליכא שם שלמים

תוספות

אלא בדמפריש נקבה לעולה – דאיכא שם עולה על אמו. לשון רש"י: דהא לעולה אקדשה. ואי משום דנקבה היא – אפילו הכי, שם עולה עלה,

שהרי מצינו נקבה בעולת העוף. ועוד: דהא דלכשימכרו – דמיה עולה, דהיינו שם עולה. אבל ולד תמורת אשם, אין שם עולה עלה דאמו, לא היא ולא דמיה, עד כאן לשונו. ולשון ראשון דשם עולת העוף על אמו אי אפשר להעמידה בסוגיא דלקמן, ובמקומו אפרשנה.

והא הכא דליכא שם שלמים על אמו – כאן נוכל להעמיד שפיר השתי לשונות, שהרי אין שלמים בעופות, וגבי תחילת הקדש – לא לשם שלמים הופרש. **אי** הכי ניפלוג נמי ברישא – פירש רש"י (לשון ראשון) ילדה לפני הפסח, נימא רבי אליעזר הוא עצמו יקרב פסח, דהא איכא שם פסח על אמו אלא שאינה יכולה ליקרב. והכא אין יכולין להעמיד לשון ראשון דרש"י דלעיל, דשם עולת העוף על אמו – דהא הכא אין פסח בא נקבה, דאין פסח בעופות. אבל לשון

שני ניחא, שהרי תחילת הקדש לשם פסח הופרש. והוה ליה לומר דהולד יקריב לשם פסח. ואם תאמר: לישני ליה דבעינן שם פסח על אמו בשום מקום, ולא אשכחן ליה הכא, דאין שם פסח על נקבה ליקרב היא עצמה, ומשום הכי אין הולד קרב הוא עצמו לשם פסח! מכאן אומר הרמ"י: דלעולם לא אמר דמהני שם עולת העוף על אמו להכשיר הוולד הולד חיה, וכל היכא דאשכחנא להאי לישנא – נפרשהו בעזרת ה'. וברישא פירש יפה.

אי הכי – ואם תאמר: מאי "אי הכי" איכא הכא? דהכי נמי מצי לפרוכי ממתניתין בהדיא: מאי שנא במפריש נקבה לעולה וילדה אמר רבי אליעזר

אבל גבי [אצל. בענין] תמורת ולד אשם, כיון דליכא [שאין] שם עולה על אמו – מודי [מודה] ר' אליעזר שבדמיו – אין [כן] יוקרב קרבן עולה, ואולם הוא עצמו, ולד התמורה – לא קרב כעולה. איתיביה [הקשה עליו, על רבא] אב"י: וכי בעי עולה על אמו על מנת שיוקרב הולד כעולה, והא תניא [והרי שנויה ברייתא]: המפריש נקבה לקרבן פסחו [ואין קרבן הפסח בא אלא מן הזכרים], מה דינו? – ירעה עד שיסתאב (יפול בו מום), ותמכר, ויביא בדמיה קרבן פסח. ואם ילדה בהמה זו זכר – אין הולד קרב כקרבן הפסח אף שהוא זכר, אלא אף דינו שירעה עד שיסתאב, וימכר, ויביא בדמיו קרבן פסח. ואם בהמה זו נשתיירה (נשארה ללא מום) עד לאחר הפסח – דינה הוא שתירעה עד שיסתאב, ויביא בדמיה שלמים. ואם ילדה לאחר הפסח זכר – אף הוא דינו שירעה עד שיסתאב, וימכר, ויביא בדמיו שלמים. ואילו ר' אליעזר חולק על כך ואומר: הוא, הולד עצמו, ולא דמיו, יקרב בשלמים. ומעתה יש לשאול: והא הכא [והרי כאן], במקרה זה, דליכא [שאין] שם שלמים על אמו, שהרי לא הוקדשה אלא לשם קרבן פסח, ובכל זאת אמר ר' אליעזר שהולד יקרב שלמים! אמר ליה [?] רבא לאב"י בתשובה: וכי מדברי ר' אלעזר בדינו של קרבן זה לאחר הפסח קא אמרת [אתה אומר] לסתור את הסב"י? ! שאני [שונח. מיוחד] הוא דינו של קרבן הפסח לאחר הפסח – שכן מותר פסח (קרבן הפסח שנותר בלא שהקריבוהו) גופייה [עצמו] קרב שלמים, ואף בהמה נקיבה זו, שם שלמים עליה לאחר הפסח. חזר ושאל אב"י את רבא: אי הכי [אם כן], שטעם הדבר שקרב הולד לשיטת ר' אליעזר משום ששם שלמים על אמו, ניפלוג נמי ברישא [שיחלקו גם כן ר' אליעזר וחכמים בתחילת הברייתא, במקרה שילדה לפני הפסח], שלדעת חכמים דין הולד לרעייה, ולדעת ר' אליעזר הוא עצמו קרב!

מסורת הש"ס

א. כריתות כח,א. ירושלמי פסחים פ"ט ה"ז. תוספתא פסחים פ"ט כ. שם תמורה פ"ב ג.

ב. משנה שקלים פ"ב מ"ד. פסחים ע"ב. זבחים ז,ב. ט,א. יא,א. תמורה כ,א. ירושלמי פסחים פ"ה ה"ב. שם שקלים פ"ב ה"ד. מכילתא שמות יב, ו. ילק"ש תורה קצד. תסב. תצה. תתקג.

—————

גרסות

אבל גבי תמורת ולד אשם בכת"י: ובש"י: **אבל** גבי תמורת אשם.

מודי רבי אליעזר דבדמיו אין הוא עצמו לא קרב יש בכת"י: **דלא קדשא אלא לדמי ולד נמי לא קדיש אלא ימכר.**

וכי בעי רבי אליעזר בכת"י: ועוד: **ומי בעי ר' אלעזר.**

המפריש נקבה בכת"י: **המקריב נקבה.**

ירעה עד שיסתאב בכת"י: **תרעה עד שתסתאב.**

נשתיירה אחר הפסח בכת"י: **נשתייר עד לאחר הפסח.**

ויביא בדמיה שלמים בכת"י: **תמכר ויביא בדמיה שלמים** ויש בכת"י: **ויפלו דמיה לנדבה.**

רבי אליעזר אומר הוא עצמו **יקרב בשלמים** בכת"י: **ר' אליעזר אומר הוא עצמו יקרב שלמים.**

דמותר פסח יש בכת"י: **דמותר הפסח.**

עיונים

ילדה ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו פסח – בטעמם של חכמים, פירשו התוס' בכמה מקומות (זבחים יב,א. קדושין ז,ב) שהדבר קשור למחלוקת התנאים אם בעלי חיים נדחים או לא, כלומר, קרבנות שנפסלו מחיים להקרבה ולאחר מכן עבר פסולם ונראו שוב, האם כיון שנדחו שוב אינם חוזרים להכשרם, או שמא מאחר ועתה הריהם ראויים להקרבה הם חוזרים להכשרם. ודעת חכמים כדעת הסובר שבעלי חיים נידחים, וכיון שנדחתה האם מהקרבה (כעולה או כפסח), אף הולד הבא מכוחה, אף שהוא ראוי, מכל מקום אינו חוזר ונראה.

אכן בשיטת הרמב"ם (הפוסק כאן להלכה כדברי חכמים, אף שבכלל הוא פוסק שאין בעלי חיים נידחים) פירשו אחרונים כי לדעת חכמים כיון שבא הולד מוכח אמו – אין הוא עדיף ממנה, שהוא בא מוכח קדושה דחוויה, ואינו דומה לקרבן שנפסל ולאחר מכן הסתלק פסולו, שדינו שהוא חוזר ונראה (ק"ן אורח, זבחים). ויש שחילקו באופן אחר בין סוגי הדחיות, בין דחיייה שבגוף הקדושה (כגון במקרים אלה שלפנינו, של המפריש נקיבה לעולה או לפסח) שבהן יש דחיייה אף בבעלי חיים, לבין דחיייה שאינה בגוף הקדושה שהקדיש (וכגון שמת אחד משעיירי יום הכיפורים שאין השני נדחה אלא מביאים לו זוג, או בהמת השותפים שהקדיש אחד השותפים את חציה וחזר וקנה את חציה השני מחבירו, שאינה דחוויה אף שקודם לכן יש דחיייה אף בבעלי חיים, לבין דחיייה שאינה בגוף הקדושה שהקדיש (וכגון שמת אחד נדחתה). (אבי עזרי. קה"י). ויש שפירשו בטעמם של חכמים, שהוא קנס שהטילו החכמים על זה שהקדיש שלא כראוי נקיבה לקרבן הבא מן הזכרים, שאף בנה אינו קרב (שטמ"ק. יוסי"ד).

ויביא בדמיה שלמים – ישנה גירסה (במשנה פסחים צו ועוד, וכן בכמה כת"י) שיפלו דמיה

על אמו, לפלוג נמי זרישא ילדה קודם הפסח, ונימא רבי אליעזר הוא עלמו יקרב. דהולד עלמו יקרב שלמים, דקודם פסח נמי אי שחיט לפסח לטם שלמים — כשר, דפסח זשאר ימות השנה שלא זרעיה עשר זניסן שלמים הוא, והילכך שם 'שלמים' על אמו. אביי אמר לא פליג מידי — דטעמיה דרבי אליעזר לאו משום דליכא שם שלמים על אמו, אלא טעמיה דרבי אליעזר זכולהו משום דגמירי: למקום שהמותר הולך, אם היה מפריש שמי זבמות לאחירות אם אבדה, והפריש, ונתכפר זבמותו ונמאלת ראשו, למקום שזומו מותר הולך — הולד הולך. הילכך גבי מפריש נקבה לעולה, כי היכי דאם הפריש עולה ונתכפר זבמותו — קריעה השניה עולה, דהא נדבה נינהו, ותרוייהו חזו, ולד דעולה נמי, אם הפריש נקבה לעולה — קרב, דומיא דמותר. גבי אשם נמי, דמותר אשם רועה — ולד דמותר אשם נמי רועה. וגבי פסח נמי, אחר הפסח, דמותר הפסח דינו לקרב לכתחילה שלמים, אם נתכפר זשאר — ולד נמי קרב שלמים קודם הפסח, דמותר לא חזו למידי. כגון אם הפריש שני פסחים לאחירות — לא חזו לשלמים לכתחילה, דסתמייהו לפסח, וחד מינייהו דהו מותר לא חזו לפסח, דהא שני פסחים לא יקריב. הילכך ולד פסח נמי לא חזו למידי, אלא אזיל זתר אימיה דקדושה לדמי פסח, והא נמי קדיש לדמי פסח. אב ששירו משוייר — המקדיש זבמה מעוברת, ושיר עזרה לקדושה אחרת — משוייר. אלמא, תרי גופי נינהו. והילכך, כי לא שיריה נמי — לאו גופא דאם הוא, ולא מכחה דאם אמי, ועליה ידיה חילא קדושת פסח. היא וולדותיה — משמע ששניהן היו בשעת הקדש, מדלגא תני: המפריש נקבה לפסחו תרעה, ילדה זכר — ירעה, כדקתני לעיל. דאיכא שם עולה על אמו — זעולת העוף.

תוספות

דבנה עצמו קרב עולה, והכא גבי פסח אמר ירעה! ויש לומר דהכי פירושו: אי אמרת בשלמא בלאו האי שנייא דרבא, לא מצו למיפרך ממתניתין, דשאני התם דאם הולד קרב עולה — אין שם עולה נעקר מן האם, דלעולם אדם יכול להקריב עולה בכל יום. אבל הכא, דאם הולד עצמו קרב פסח, נמצא שם פסח נעקר מן האם ממנה ומדמיה, שהרי אין בידו להקריב רק פסח אחד — לפיכך אין להקריב הולד בפסח לעקור ממנה שהופרשה. אבל לרבא פריך שפיר, מאחר דאית ליה דמשום דמותר פסח קרב שלמים, חשיב ליה כאילו הוי שם שלמים על אמו — הכי נמי הוה ליה למימר מהאי טעם קודם פסח נמי שיהא הולד עצמו קרב פסח. ולא כפירוש רשי שפירש ניפלוג נמי ברישא ונימא הולד עצמו יקרב שלמים קודם פסח, דקודם פסח נמי, אם שחט פסח לשם שלמים — כשר, דפסח בשאר ימות השנה (קרבא שלמים) שלא בארבעה עשר בניסן קרב שלמים, הילכך שם שלמים על אמו.

אביי אומר לא פליג מידי למקום שהמותר הולך שם הולד הולך — אביי לא לפרש כל דבריו של רבי אליעזר גבי מפריש נקבה לעולה ונשתיירה, בהני שני מקומות אמר דהולד עצמו קרב. שהרי אם לא נעקרה מקדושתה במפריש נקבה לעולה דמיה לא ידחו מהיות עולה, וכן מפריש נקבה לפסח ונשתיירה וילדה, אם בנה קרב — לא ידחה האם משלמים, דכיון שעבר הפסח אינה ראויה כי אם לשלמים. אבל גבי תמורת אשם, וכן הפריש נקבה לפסחו וילדה קודם הפסח, דבשניהם אמר רבי אליעזר דהולד ירעה, היינו משום דאם הולד דתמורת אשם היה קרב — אם כן ידחה אמה ממנה שהופרשה תחילה, דהיינו אשם, שהרי אינו יכול להקריב שני אשמות. וכן מפריש נקבה לפסחו וילדה קודם הפסח, אם יקרב הולד הוא עצמו — אם כן ידחה אמו היא ודמיה מפסח, דאינו יכול להביא כי אם פסח אחד בשנה. כך שמעתי. מיהו, אין לשון התלמוד ממש מיושב על זה, וגם רש"י לא פירש כן.

אורח ההלכה

המפריש נקבה לפסחו הפריש נקבה לפסחו, וילדה, או שהפריש לפסחו בהמה מעוברת — היא וילדה ירעו עד שיפול בהם מום, ויביא בדמיהם פסח. ואם נשאהר נקבה זו עד אחר הפסח, או שילדה אחר הפסח — ירעו היא וילדה עד שיפול בהם

אמר ליה [ג] רבא לאביי בתשובה: אין הכי נמי, ופליגי [א] כן גם כן. וחולקים חכמים ור' אליעזר אף בולד שילדה לפני הפסח. **אביי אמר** הסבר אחר, בשיטת ר' אליעזר: במקרה שילדה הבהמה לפני הפסח, לא פליג מידי [אין חולק בדבר], והכל סבורים שאין הולד עצמו קרב, וטעם הדבר: דגמירי [שלמודים]. מקובלים במסורת] הלכה זו, כי למקום שהמותר (הקרבן שלא הוקרב בשעתו) הולך — אף הולד הולך. ומעתה נאמר, לאחר הפסח — שמותר הפסח קרב שלמים, ולד נמי [גם כן] — קרב שלמים. אבל לפני הפסח, שאין זה בכלל "מותר הפסח", חלה על הולד קדושת אמו; אימיה למאי אקדשה [אמו קמה הוקדשה]? — לדמי פסח (שתימכר, ויקנו בדמיה קרבן פסח) שהרי היא עצמה אינה יכולה להיקרב פסח, שהרי נקבה היא, ואם כן ולד נמי [גם כן] — הריהו קדוש רק לדמי פסח. מתיב [מקשה] רב עוקבא בר אמרינו? [והאם אומרים אנו] כלל זה בשיטת ר' אליעזר, מדאימיה [מתוך שאמו] לדמי פסח, אף הולד נמי [גם כן] לדמי פסח? והתניא [והרי שנויה ברייתא]: המפריש נקבה לפסח — היא וולדותיה ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמיהם פסח. ר' אליעזר אומר: הוא עצמו יקרב פסח. והא הכא [והרי כאן], דאימיה [שאמו] הוקדשה לדמי פסח, ובכל זאת אמר ר' אליעזר שהוא עצמו קרב פסח, והרי שלדעתו לא מוקמינן ליה באימיה [אין אנו מעמידים אותו בקדושת אמו]! אמר רבינא: אין להקשות מכאן, כיון שבמפריש בהמה מעוברת עסקינן [עוסקים אנו] כאן, ור' אליעזר סבר כר' יוחנן, שאמר: המקדיש בהמה מעוברת לקדושה מסוימת, אם שירר את העובר שבמעיה לקדושה אחרת — הרי זה משוייר, וקדוש הוא באותה קדושה לה הקדישו משום שלשיטתו עובר לאו [לא] כירך (חלק מגוף) אמו הוא נחשב, אלא הם כשתי בהמות נפרדות. ואף כאן אמו היא זו שלא קדשה [התקדשה] בקדושת הגוף לקרבן פסח, שכן היא נקבה, וקדשה רק לדמיה. אבל היא (הולד) — קדשה [התקדשה]. אמר ליה [ג] **מר זוטרא בריה** [בנן] של רב **מרי לרבינא**: הכי נמי מסתברא [כך גם כן מסתבר] לומר שבבהמה מעוברת עסקינן [עוסקים אנו]. מדקתני [נמה ששנינו] "היא וולדותיה", הרי זה מורה שהיא וולדותיה היו בשעת ההקדש. ומסכמים: אכן שמע מיניה [למד מכאן] שכן הוא.

מסורת הש"ס
ג. כריתות שם. ירושלמי פסחים פ"ט ה"ז. תוספתא פסחים שם. שם תמורה פ"ב ג.
ד. תמורה י"ב.
ה. (המחלוקת) יבמות ע"א, נזיר ט"א. גיטין כ"ב. ב"ק ע"ב, סנהדרין פ"ב. חולין נ"א. תמורה י"ב. י"א. כה"א. ל"ב. לא"א. עיין ירושלמי ב"ב פ"ג ה"א.

גרסות

אין הכי נמי ופליגי בכתי"מ: **אין הכי נמי דקמפליג** ויש בכתי"י: **אי הכי נמי דפליג** ויש בכתי"י, בדפ"א ובש"מ: **אין הכי נמי ופליג** (ראה בגר"א).

למקום שהמותר הולך הולד הולך בכתח"י: **למקום שהמותר הולך לשם הולד**.

אמר רבינא במפריש בהמה מעוברת בכתח"י: **אמר רבינא הכא במפריש בהמה מעוברת**.

היא דלא קדשה בכתי"מ: **לא קדשא**.

אבל היא קדשה בכתח"י: **אבל הוא קדוש** ובש"מ: **אבל הוא קדשי**.

דעובר לאו ירך אמו בכתח"י: **ועובר לאו ירך אמו**.

ליכא שם אשם על אמו – ללא מנינו אשם נקבה, הילכך לא חל עליה שם אשם. והאי נמי חזי להקרבא – וליקרב אשם. קא משמע לך – דטעמיה דרבי אליעזר משום דליכא שם עולה על אמו, והא ליכא שם אשם על אמו. אי הכי – דטעמיה משום שם אמו הוא, לישמעין רבי יוסי דרבי חנינא דאין בנה קרב עולה, דליכא שם עולה על אמו דאשם קרייה. והוא הדין דידענא דלאשם לא קרב, דהשתא ומה לעולה, דאימיה לדמי עולה אולא – אמרינן דלא קרב לעולה, לאשם דאימיה דלא היא ולא דמיה אזלי לאשם, כל שכן דלא קרב.

משנה תימכר שלא במום –

הואיל ולא חזיא למילתיה – מוס גמור הוא זה, ולא קדשה קדושת הגוף, ותמכר מיד, ותצא דמיה אשם. ואף על גב דגבי מפרש נקבה לעולה לא פליג רבי שמעון דודאי צעיא מוס – התם הוא דליכא שם עולה עלה צעוף, אלא אשם נקבה לא מנינו. והיינו מומא, ולא קדשה אלא לדמי.

גמרא נחתא לה נמי קדושת הגוף – להא מילתא,

דצעיא מוס. זאת אומרת כו' – מדצעיא מוס, ואף על גב דלמי מקדשה – אלמא קדשה קדושת הגוף. ומיהו האי דלא אקרבה משום דאין אשם צא נקבה. וזאת אומרת: הקדוש זכר לדמי עולה או אשם, מינו דנחתא ליה קדושת דמיס – נחתא ליה קדושת הגוף, וכיון דליה גופיה חזי להקרבה – קרב.

תוספות

אמר רבי יוסי ברבי חנינא ומודה רבי אליעזר – אף על גב דגבי מפרש נקבה לעולה אמר דהולד עצמו יקרב עולה, מפרש נקבה לאשם מודה הוא דאין בנה קרב אשם, אף קודם כפרה. **פשיטא** עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם אלא גבי מפרש נקבה לעולה דאיכא שם עולה על אמו כו' – הכא לא מצינו לפרושי כלשון שני דרש"י דלעיל, ולומר דתחילת הקדש

האם לשם עולה הופרש, שהרי מפרש נקבה לאשם, נמי תחילת הקדש האם לשם אשם הופרש, ולפי זה היה לנו לומר דבנה קרב באשם. אלא דעל כרחך שאנו צריכין לפרש לשון ראשון של רש"י, ולומר דאיכא שם עולה על אמו – בעולת העוף. ותימא: דהיכי עביד פשיטא מיניה? ועוד: דלעיל פירשתי דעולת העוף על אמו לא מהני להכשיר הולד! ונראה למורי לפרש: דאיכא שם עולה על אמו, דסוף האם להיות דמיה לעולה, לפיכך דין הולד ליקרב עולה כאמו. אבל גבי נקבה לאשם, אם יקרב הולד אשם – לא יהיה כאמו, שהרי ידחה האם מאשם ותהא דמי עולה. ואין זה דין לחלק חילוק הולד מדין אמו. ואף על גב דלעיל אסיק רבא גבי מפרש נקבה לפסחו דפליג רבי אליעזר ארישא, פירוש: אם ילדה קודם הפסח, וקרב הולד עצמו פסח, אף על גב דסוף האם להיות שלמים – היינו משום דמותר הפסח קרב שלמים, וחשיב להו רבא בחד.

אדמשמע לך דאין בנה קרב אשם לישמעין דאין בנה קרב עולה וכל שכן אשם – לפירוש רש"י הכי פירושו: ומה עולה לא הוי, אף על גב דאיכא שם עולה על אמו בעולת העוף – כל שכן דאשם לא הוי, דליכא שם אשם על אמו. ולפירוש הרמ"ר: ומה עולה לא הוי, אפילו נתכפר, אף על גב דסוף האם להיות עולה – כל שכן דאשם לא הוי קודם כפרה, דאין סוף האם להיות אשם אם בנה קרב אשם.

רבי שמעון אומר תימכר שלא במום – והא דלא פליג נמי רבי שמעון במפרש נקבה לעולה, ולימא: תימכר שלא במום. למאן דאית ליה בגמרא אליבא דרבי שמעון דמפרש נקבה לעולה דוקא עושה תמורה, אבל מפרש נקבה לאשם – אינו עושה תמורה, שפיר דלא פליג אעולה כמו אשם. דעולה יש לה קדושת הגוף טפי מאשם, דעולה עושה תמורה ואין אשם עושה תמורה. אבל לרבי שמעון בן יהודה דאית ליה אליבא דרבי אליעזר [אף לעולתו אין עושה תמורה, ואם כן] במפרש נקבה לעולה נמי תימכר שלא במום. צריך לומר דפליג באשם והוא הדין בעולה, ותנא גבי אשם לאשמועין דאפילו הכי יפלו דמיו לנדבה.

זאת אומרת הקדוש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף – ותימא למורי הרב

ילדה – אין הולד קרב לאשם אף שהוא זכר. וירעה עד שיפול בו מום, וימכר, ויביא בדמיו אשם. דבר ר' יוסי בר' חנינא בשיטת ר' אליעזר. (רמב"ם ספר עבודה הלכות פסולי המוקדשין פ"ד ה"ז).

המפרש נקבה לאשם וכו' המפרש נקבה לאשמו – תרעה עד שיפול בה מום, ותמכר, ויביא בדמיה אשם. ואם בתוך זמן זה הפרישו הבעלים אשם אחר והקריבוהו – יפלו דמיה לנדבה. כמשנה. (רמב"ם שם).

הקדוש זכר לדמיו האומר "דמי בהמה זו עולה", אם היתה בהמה זו עצמה ראיה להיקרב כקרבן עולה, וכגון שהוא זכר תמים – נתקדשה קדושת הגוף, והיא עצמה תקרב עולה. ואם אינה ראיה – תמכר, ויביא בדמיה עולה. (רמב"ם ספר עבודה הלכות מעשה הקרבנות פט"ו ה"ה. ספר הפלאה הלכות ערכין וחרמן פ"ה ה"ד).

ודנים עוד בשיטת ר' אליעזר. אמר ר' יוסי בר' חנינא: ומודה ר' אליעזר לחכמים במקרה של המפריש נקבה לאשם (ואין אשם בא אלא מן הזכרים), וילדה זכר, שאין בנה קרב אשם. ושואלים: פשיטא [פשוט] הדבר, ואין צורך להשמיענו זאת, שהרי עד כאן לא שמענו כי קאמר [אמר] ר' אליעזר שהולד קרב, אלא

אמר רבי יוסי ברבי חנינא: ומודה רבי אליעזר במפריש נקבה לאשם דאין בנה קרב אשם. פשיטא, עד כאן לא קאמר רבי אליעזר – אלא במפריש נקבה לעולה, דאיכא שם עולה על אמו, אבל גבי העוף שקרבה אף נקבה). אבל גבי [אצל, בענין] המפריש נקבה לאשם, דליכא [שאינן] שם אשם על אמו. מובן שאפילו ר' אליעזר מודה דלא [שאינן] קרב אשם! ומשיבים: נצרך ר' יוסי בר' חנינא להשמיענו כן, כי אי לאו דאשמעינן, הוה אמינא [אם לא שהשמיענו, הייתי אומר]: טעמא [טעם] שיטתו של ר' אליעזר במפריש נקבה לעולה שהולד קרב לעולה, הוא לאו [לא] משום שהשם עולה על אמו, אלא משום דחזי [שראו] הולד להקרבא, שהרי ממין זכר הוא, והייתי אומר: האי נמי, הא חזי [זה], הולד הנולד לנקיבה שהופרשה לאשם, גם כן הרי [ראו] להקרבא, שהרי ממין זכר הוא! לכן קא משמע לך [הוא]. ר' יוסי בר' חנינא, משמיע [לנו] שאין ולד זה קרב אף לשיטת ר' אליעזר. ושואלים: אי הכי [אם כן], שהשמיענו ר' יוסי בר' חנינא זאת בא כדי שלא נחשוב שטעמו של ר' אליעזר הוא מפני שהולד ראוי להקרבא, אדמשמע לך [עד שהוא משמיע לנו] שאין בנה של נקיבה שהופרשה לאשם קרב אשם, נישמעין [שישמיענו] זאת, ובאופן רחב יותר, ויאמר שאין בנה של נקיבה שהופרשה לאשם קרב עולה אף שהאם רועה עד שיפול בה מום ונמכרת לצורך לעולה, ונדע מתוך כך שהוא הדין שאין בנה קרב לאשם ומשיבים: אי אשמעינן [אם היה משמיענו] ר' יוסי בר' חנינא מהי שיטתו של ר' אליעזר במקרה זה לענין

ב משנה המפריש נקבה לאשם – תרעה עד שתסתאב, ותימכר, ויביא בדמיה אשם. ואם קרב אשמו – יפלו דמיו לנדבה, רבי שמעון אומר: תימכר שלא במום. **ג** גמרא ולמה לי תסתאב? תימכר! פין דלא חזיא למילתא – היינו מומא אמר רב יהודה, אמר רב: היינו טעם, דאמרינן, מיגו דנחתא לה קדושת דמים – נחתא נמי קדושת הגוף. אמר רבא: זאת אומרת, הקדוש זכר לדמיו – קדוש

קרבן עולה, הוה אמינא [הייתי אומר]: דווקא לעולה הוא דלא קרבה [שלא קרב] הולד, וטעם הדבר: משום שלא אקדשה [הקדישה] לאמה של ולד זה אותה קדושה שלה יוקרב עוברא, שהרי האם הוקדשה לאשם, והולד אמור להיות מוקרב כעולה. אבל להקריב את הולד לקרבן לאשם, כאותה קדושה שאף אמו הוקדשה לו – אימא [הייתי אומר] כי הולד קרב אשם, לכן קא משמע לך [הוא משמיע לנו] שאינו קרב, אף לשיטת ר' אליעזר.

ב משנה המפריש בהמה ממין נקבה לקרבן אשם, כיון שאין האשם בא אלא מן הזכרים, מה יעשה? – תרעה הבהמה עד שתסתאב (שיפול בה מום), ותימכר לחולין, ויביא בדמיה קרבן אשם. ואולם אם בתוך זמן זה הפרישו הבעלים אשם אחר וכבר קרב אשמו, ושוכ אין הם נוקקים לאשם – יפלו דמיו של אותה נקיבה לאחר שיפול בה מום ותימכר לעולות נדבה של צבור. ר' שמעון אומר: כיון שאין בהמה נקיבה זו ראויה (מעצם היותה נקיבה) לקרבן אשם, הריהו כבעלת מום, ולא חלה עליה קדושת הגוף מעיקרה, אלא קדושת דמים בלבד, ומשום כך תימכר אף שלא במום (שלא נפל בה מום) ויביא בדמיה קרבן אשם.

ג גמרא שנינו במשנה בדין המפריש נקיבה לאשם, שתרעה הבהמה עד שתסתאב. ושואלים: ולמה לי להמתין במכירתה עד שתסתאב? תימכר מייד אף בלא מום, שהרי כיון דלא חזיא למילתא [שאינה ראויה לדבר שהוקדשה לו], שהרי היא ממין נקיבה – היינו מומא [זהו כשלעצמו מום]! אמר רב יהודה, אמר רב בתשובה לשאלה זו: היינו [זהו] הטעם שאינה נמכרת בלא מום, משום דאמרינן [שאומרים אנו], מיגו דנחתא לה [מתוך שירדה, חלה, עליה] קדושת דמים – נחתא נמי [ירדה, חלה, עליה גם כן] קדושת הגוף, ואף שאין היא עצמה קריבה, הועילה לה קדושת הגוף לענין שלא תימכר אלא אם יש בה מום. אמר רבא: עתה שלמדנו שאין הבהמה נמכרת אלא אם נפל בה מום, אף שחלה עליה בתחילתה רק קדושת דמים, זאת אומרת (מכאן נלמד עוד) שאף מי שהקדיש בהמה ממין זכר לדמיו, שהקדישו על מנת למוכרו ובדמיו יביא קרבן עולה או קרבן אשם – מתוך שחלה עליו קדושת דמים, הריהו אף קדוש

עיונים

הקדוש זכר לדמיו – הטעם לכך שרבא מתייחס דווקא למקרה של המקדיש זכר לדמיו (שראו לקרבן עולה או אשם), ולא למקדיש נקיבה לדמיה (שראוה לקרבן שלמים) – יש שפירשו כי הביא רבא דוגמא זו משום שרוב הנודבים קרבנות, הריהם לעולה, אף שדין זה אכן נוהג גם במקדיש נקיבה לדמיה (רש"י). יש שפירשו שהחידוש בדבריו אלה הוא, שקרב אף בקדושה החמורה (בקדושת עולה), וכל שכן בקדושת שלמים (ר"י בשיטת"ק). והרא"ש פירש כי מדובר כאן במקדיש נכסיו סתם לדמים, והיו בין הנכסים בהמות כשרות להקריבה, ובזה יש הברל בין זכרים לנקבות, שהנקבות לא תקרבנה בעצמן, אלא תמכרנה לצרכי שלמים, ויביא בדמיהן עולות, והזכרים יקרבו בעצמם (משנה שקלים פ"ד מ"ז, וראה תוס' בכורות י"ב).

אורה ההלכה

ומודה ר' אליעזר במפריש נקבה לאשם דאין בנה קרב אשם המפריש נקבה לאשמו

מסורת הש"ס

- תמורה כ"ב.
- שם כ"ב. ירושלמי פסחים פ"ט ה"ז.

גרסות

אמר רבי יוסי ברבי חנינא בכתיימ: ואמר רבי יוסי ברבי חנינא.

אבל גבי מפרש נקבה לאשם בכתיימ: אבל גבי מפרש בהמה לאשם.

דלא אקדשה לאמה קדושת עברה בכתיימ ובדפיא: דלא אקדשה לאימה קדושת עולה.

אבל אשם אימא ולד קרב אשם בכתיימ, בשיימ ועוד: אבל אשם כיון דאקדשה לאימה לאשם אימא ולד קרב אשם.

ואם קרב אשמו במשניות: אם קרב אשמו.

יפלו דמיו לנדבה במשניות: יפלו דמיה לנדבה.

נחתא נמי קדושת הגוף בכתיימ: תיחות לה נמי קדושת הגוף.

אמר רבא זאת אומרת – קדושת הגוף בכתיימ חסר קטע זה. יש בכתיימ: אמר רב יהודה ויש: אמר רבא.

מדבר יהודה אמר רב — דמלנה למתנימין דלמרינן מגו. אשם בן שתי שנים — אשם גזילות ומעילות ושפחה חרופה, דכתיב זהו "איל" (ויקרא ה, ט). אשם בן שנה — אשם נזיר ומנורע, דכתיב זהו "כבש" (במדבר ו, ויקרא יד). כל עצמן אינן קדושים — כל עיקר אינן קדושים. מחוסר זמן ואמר רבי שמעון דקדיש — כדלמרינן נשמיעת מולין נפרק "אומן" ואלו "זנו" (פ"ה, דקמ"ג), דקמ"ג, שהיה רבי שמעון אומר: כל הראוי לנה לאחר זמן — השוטטו נחון עובר נלא מעשה. בכור קדוש — נחם, דהיינו לפני זמנו. לעולתו — עסקה תמורה, דאיכא סס עולה עליה בעוף.

תוספות

רבינו שמואל: מאי שנא ממקדיש לדמי נסכים, דאמר בפרק קמא דשבועות (יא,א) דאינו קדוש קדושת הגוף? ושמה יש לומר: דההיא דהתם אתיא כרבי שמעון, דאמר לקמן בסמוך דכל מידי דלא חזי לגופיה לא נחתא ביה קדושת הגוף.

אשם בן שנה והביאו בן שנים בן שתיים בן שנה חובה — תימה: עלו לבעלים לשם חובה — תימה: בפרק "התכלת" (מנחות מח,ב) תני: פסול, ותעובר צורתו ויצא לבית השריפה! ויש מפרשים: דההיא דהתם אתיא כרבי שמעון, דאמר הכא דכל עצמן אינן קדושים. ומיירי התם שהביאו ושרטו בעזרה, והוי כשוחטים קדשי בדק הבית בפנים, דפסול. והא דבעי עיבור צורה — היינו טעמא, דלא ליחלבו בשאר קדשים פסולין, דבעי עיבור צורה. והרב רבינו אפרים תירץ: דהכא בשלא לשמו, ומשום הכי כשר, והתם מיירי בלשמו. ודומיא מצינו בפרק בתרא דזבחים (קיד,ב), דאמר: מחוסר זמן בבעלים פסול. פירוש: אם שחטו בחוץ. ואמר רב חלקיה בר טוביה עלה: לא שנו אלא לשמו, אבל שלא לשמו — חייב משום שחוט חוץ, הואיל וחזי בפנים, אלמא היכא דשחט אשם שלא לשמו — ראוי לפנים הוא. מיהו קצת קשה: כיון דהכא מיירי בשלא לשמו — מאי איריא דלא עלו לבעלים לשם חובה משום דשינה בן שנה מבן שתי שנים? תיפוק ליה דלא עלו משום דשלא לשמו הוא! עוד יש לומר: דהכא מיירי לאחר שניתק לרעייה, והתם מיירי בלא ניתק, והוי אשם פסול.

והא מחוסר זמן דלא חזי ואמר רבי שמעון קדיש לגופיה — במסכת חולין פרק "אותו ואת בנו" (פ"א,א), דקתני, רבי שמעון אומר: כל הראוי לבה לאחר זמן — השוחטו בחוץ עובר בלא תעשה. אף מחוסר זמן קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו — תימה: דאיתא בפרק שלישי דבכורות (כ"א,ב): ונילף מקדשים דלא קדישי. משמע דקדשים אינם קדושים במחוסר זמן! ועוד, דאמר בעלמא (זבחים יב,א): לילה — לקדושה, יום — להרצאה. משמע דליל שמיני דוקא קדיש, אבל מקמי הכי — לא! ויש לומר: דהני מילי לכתחילה, אסור להקדישו מחוסר זמן. מיהו אם עבר והקדיש — קדיש, דילפינן ליה מבכור. [ועיין עוד תוס' בכורות כ"א,ב, דיבור המתחיל אף וכו'].

זמן: משום דיליף ליה [שלומד אותו] מדינו של בכור. כדתינא [כמו ששנויה ברייתא], ר' שמעון בן יהודה אמר משום [בשם] ר' שמעון: מחוסר זמן נכנס לדיר יחד עם בהמות שהגיע זמןן להתעשר מעשר בהמה, והרי הוא לענין זה כבכור, מה בכור — הריהו קדוש לפני זמנו (מדי כשנולד, קודם שעברו שבעת ימים), והריהו קרב רק לאחר זמנו, מיום השמיני והלאה, אף מחוסר זמן — הריהו קדוש לפני זמנו, וקרב לאחר זמנו.

קדושת הגוף, וכיון שראוי הוא להקרבה כעולה או כאשם (שהרי זכר הוא) — הריהו קרב. איתמר [למדת], שנחלקו חכמים בדין זה שהקדיש זכר לדמיו, רב כהנא אמר: קדוש קדושת הגוף, ואילו רבא אמר: אינו קדוש קדושת הגוף. ומעירים: הדר ביה [וחזר בו] רבא משיטתו לשיטת רב כהנא, ואף הוא סבור שקדוש קדושת הגוף, והסיבה שחזר בו רבא — מתוך הדברים שרב יהודה אמר בשם רב, שמתוך שחלה עליו קדושת דמים — חלה עליו קדושת הגוף.

ר' שנינו במשנתנו כי ר' שמעון חולק על חכמים, ואומר שהמפריש נקיבה לקרבן אשם, הרי זו תימכר אף שלא במום, שכיון שאינה ראויה לקרבן שהוקדשה לו, הרי זה כשלעצמו מום. אמר ליה [לר] רב חייה בר אבין לר' יוחנן: מדוע לא נאמר כי מיגו דנחתא ליה [מתוך שירדה, שחלה עליה, על בהמה נקיבה זו] קדושת דמים — תיחות ליה נמי [תוד, תחול, עליה גם כן] קדושת הגוף, שלא תימכר אלא כשיפול בה מום? אמר ליה [לר] ר' יוחנן לרב חייה בר אבין בתשובה: ר' שמעון הולך לטעמיה [לטעמו, כשיטתו], שכן אמר: כל מידי דעמו כשיטתו, שכן אמר: כל מידי דעמו כשיטתו. [דבר שאינו ראוי לו לגופו, להיות קרב בעצמו על המזבח] — לא נחתא ליה [אין יורדת, חלה עליה] קדושת הגוף. דתניא [שכן שנויה ברייתא]: בהמה שהוקדשה לקרבן אשם שקרב בן שנה [וכגון אשם נזיר ואשם מצורע], ואולם הביאו בעליו להקרבה כשהוא כבר בן שנים, או לחילופין, בהמה שהוקדשה לקרבן אשם שדינו שהוא קרב בן שנים [וכגון אשם גזילות, אשם מעילות, ואשם שפחה חרופה], ואולם הביאו בעליו להקרבה כשהוא רק בן שנה — הרי זו הקרבה לשם חובה, שלא נפטר בכך מחובת אשם שעליהם, ועליהם להביא קרבן אחר כראוי. ואילו ר' שמעון חולק על חכמים ואומר שאין זו הקרבה כשירה, כיון שכל עצמן של קרבנות אלה, מחמת שעבר זמנם או שטרם הגיע זמנם אינן קדושים. הרי ששיטת ר' שמעון שדבר שאינו ראוי להקרבה כשלעצמו, לא חלה עליו קדושת הגוף כלל ועיקר. ושואלים על שיטת ר' שמעון: והרי המקדיש לקרבן את המוגדר כ"מחוסר זמן" [כגון כבש שעדיין לא הגיע יום השמיני ללידתו], דלא חזי [שאינו ראוי] עתה להקרבה, ואמר ר' שמעון שהוא קדוש לענין זה שאם שחטו מחוץ לעזרה הריהו בכלל האיסור לשחוט קדשים בחוץ, והרי אין איסור זה חל אלא על הראויים להיות קרבים על המזבח, וזה אינו ראוי? ומתרצים: שאני [שנוה] הוא מחוסר זמן, משום דחזי [שראוי] הוא להיות קרב למחר (מאוחר יותר, לכשיגיע זמנו), ולכן אינו נחשב כאינו ראוי. ושואלים: אי הכי [אם כן], שכל שראוי להיות קרב לכשיגיע זמנו הריהו קדוש בקדושת הגוף, אף אשם הקרב רק כשהוא בן שנים והביאו להקרבה כשהוא עדיין בן שנה, הא חזי [הרי ראוי] הוא להיות קרב לשנה הבאה, כשיהיה בן שתיים, ומדוע לדעת ר' שמעון אין הוא קדוש בקדושת הגוף? אלא היינו טעמא [זהו הטעם] של ר' שמעון במחוסר זמן: ששנויה ברייתא], ר' שמעון בן יהודה אמר משום [בשם] ר' שמעון: מחוסר זמן נכנס לדיר יחד עם בהמות שהגיע זמןן להתעשר מעשר בהמה, והרי הוא לענין זה כבכור, מה בכור — הריהו קדוש לפני זמנו (מדי כשנולד, קודם שעברו שבעת ימים), והריהו קרב רק לאחר זמנו, מיום השמיני והלאה, אף מחוסר זמן — הריהו קדוש לפני זמנו, וקרב לאחר זמנו.

גרסות

איתמר הקדיש זכר — קדושת הגוף יש כתיי בו חסר קטע זה. והדר ביה רבא לדרב כהנא בכתה"י, בדפ"א ובש"י: והדר ביה רבא לגביה דרב כהנא. אמר ליה רב חייה בר אבין לרבי יוחנן מיגו יש בכת"י, בדפ"א ובש"י: אמר ליה ר' חייה בר אבין לר' יוחנן לר' שמעון ובב"ח הגירסה: אמר ליה ר' חייה בר אבין לר' יוחנן נימא מיגו.

החיים

דין עיקר שימוש של הדיר הריהו כמקום בו משתמר הצאן במקום אחד, ודרך עשייתו הריהו בעשיית גדרות עץ התוחמות את מרחב הדיר. ואולם שימוש משני רב חשיבות של הדיר היה זיבולה של האדמה באמצעות כינוסם של בעלי החיים במקום מסוים בו מעוניין בעל הצאן לזבלו. ומכאן נגזר הפועל "לדיר" כהתייחסות לעבודת האדמה, שמשמעו הקמת דיר וכינוס הצאן לתוכו על מנת שתזדבל בכך האדמה. מכאן גם נגזרה אחת מהגדרות השדה (הקובעות את איכותה ואת ערכה), "שדה שנדיירה" (מ"ק י"ג, גיטין מד, ב).

זו דונים עוד במחלוקת זו שבין חכמים ור' שמעון. תנו רבנן [שנו חכמים בברייתא]: המקדיש נקבה לעולתו

עיונים

אשם בן שנה, בן שנים סוגי האשמות הם: אשם גזילות, אשם מעילות, אשם שפחה חרופה, אשם נזיר, אשם מצורע ואשם תלוי. וכולם באים מוכרי הכבשים, וברובם נאמר בתורה שצריך להביא "איל", חוץ מאשם מצורע ואשם נזיר שנוכר בהם "כבש". וכל מקום שנוכר "כבש" הריהו בן שנה, ו"איל" — בן שנתיים (ראה פרה פ"א מ"א).

כשירה ולא עלו לבעלים... ור' שמעון חולק, ונמצא אם כן שלדעת חכמים הקרבן כשר אף שלא עלה לבעלים לשם חובתם, ולדעת ר' שמעון הקרבן פסול. אכן יש שפירשו שלא נחלקו תנאים אלו, ולדברי הכל (ואף לדברי חכמים) הקרבן פסול, ולא אמרו חכמים שהוא כשר אלא כששחטוהו שלא לשם אשם (רבינו אפרים בתוס', ועיין מה שהקשו עליו), או שלא אמרו חכמים כן אלא באשם שניתק לרעייה (תוס').

כל עצמן אינן קדושים ואף שנשחט לשם אשם — הריהו פסול להקרבה ודינו לשריפה שכן לא חלה עליו קדושת הגוף כלל. והריהו כשוחט קדשי בדק הבית במקדש, שאינו מוצא מייד לבית השריפה, אלא יש להשהותו עד למחרת, ומתוך שזיהה זו "תעובר צורתו" (יתקלקל מעט), וביתיים ייפסל בלינה וייעשה נותר, ויצא לבית השריפה. והטעם לכך שהוא נצרך לעיבור צורה, ואין הוא נשרף מייד — מפני החשש שיתעו לנהוג כן אף בשאר קדשים שנפסלו וצריכים לעיבור צורה (תוס').

אורה ההלכה אשם בן שנה והביאו בן שנים וכו' היה חייב באשם בן שנה והביא בן שנים, או שהיה חייב בבן שנים והביא בן שנה — פסול, ותעובר צורתו (יניחודו עד שיפסל, משום נותר. ראה פיה"מ להרמב"ם שקלים פ"ז משנה ג'), ולאחר מכן שורפים אותו בבית השריפה. כשיטת ר' שמעון בתוספתא. (רמב"ם ספר עבודה שם הכ"ז).

מחוסר זמן נכנס לדיר וכו' מחוסר זמן פטור מן המעשר, ולכן אינו נכנס לדיר כדי להתעשר. ודברים אלו מפי השמועה הם. כשיטת התנא קמא במסכת בכורות ושלא כר' שמעון. (רמב"ם ספר קרבנות הלכות בכורות פ"ז הי"ד).

שהקדישוהו — הריהו קדוש. ובתוס' (בכורות כ"א, ב ד"ה אף) הסבירו כי מדובר דווקא במעשר בהמה (וראה ברש"י בכורות שם שכנראה גרס כן בגמרא עצמה), אבל בשאר קדשים — אינו קדוש. אבל בתוס' בסוגייתנו הסבירו כי אף בשאר קדשים לא אמרו שמחוסר זמן שהוקדש אינו קדוש, אלא שלכתחילה אסור להקדישו, אבל אם הקדישוהו — הריהו קדוש. ודברי הברייתא כאן אם כן אינם עוסקים בשאלה האם מעשר מחוסר זמן קדוש או לא, אלא האם יש להכניסו מלכתחילה להתעשר (וראה תוס' זבחים קיד,ב, ד"ה היתר). וראה עוד משנה למלך (איסורי מזבח פ"ג הי"ח) שדן בשאלה האם אכן יש איסור להקדיש מחוסר זמן.